

DONES I HOMES, POBLE DE DÉU

Eulàlia Gorina
Sefa Amell

Al si de l'Església catòlica hi ha, des de fa temps, un desig expressat per les dones de ser tingudes en compte d'una manera seriosa. Al segle XXI sembla obvi que ja no es pot dir que les dones siguin un mascle frustrat (Tomàs d'Aquino) ni que el seu objectiu a la terra sigui la de proveir-la de fills. El feminisme, que va aparèixer de la mà de les primeres dones universitàries europees ha impregnat tota la societat amb idees que donen seguretats a aquestes davant dels infundis esterotipats que durant segles s'han dit d'elles. A causa d'aquest pensament missògin s'han construït teories nefastes per a les dones i s'han avalat comportaments masculins que avui veiem que no estan fonamentats de cap manera en l'Evangelí. Pensem en frases com: l'home és el cap de la dona; la dona ha d'estar sotmesa al marit, o "el sacerdoci ministerial està essencialment reservat als homes", etc. dites que reflecteixen, més que no pas un pensament sorgit de l'ensenyament de Jesús, la conveniència de mantenir el control masculí (clergue o laic) sobre la dona. Avui dia dones catòliques de tot el món, reclamen amb insistència a la jerarquia de l'Església poder formar part, com els homes, de l'estament eclesial. Sovint s'afirma, per demostrar la impossibilitat d'aquesta demanda, que la tradició demostra que mai s'ha donat aquest fet i que per tant *l'església no es veu autoritzada a admetre dones al sacerdoci ministerial* (J.P.II).

Però resulta que investigacions arqueològiques, fetes per dones, demostren que sí que n'hi ha hagut de dones que han exercit determinats càrrecs importants dins l'estament eclesial. Teresa Forcades ens informa¹ que un estudi publicat el 1996 per Ute Eisen afirma que de les 2.000 inscripcions cristianes dels primers segles de cristianisme revisades per ella, 350 tenen com a protagonistes dones, cosa que significa el 17'5%. Estan escrites en grec o llatí i són dels segles II fins a finals de l'època bizantina i l'inici de l'Edat Mitjana. La majoria indiquen el nom i el títol o càrrec de la difunta. En el calendari del 2006, l'arqueòloga Dorothy Irvin² presenta el mapa on s'han trobat les tombes d'aquestes dones que foren bisbes, diaques o presbíteres, amb el nom de cada una: Flavia, Basilissa, Artemidora, Sophia, Apollonia, Epikto, Timothea, Phoebe, Leta, Kale, Veneranda, etc. La revista Golias (*hors serie* n. 2 juny 2005) publica un extens reportatge sobre les dones que exercien amb autoritat dins les comunitats cristines primitives amb un ampli estudi sobre les restes arqueològiques que avalen la seva existència: presidien les esglésies i portaven afegit al seu nom mots com episcopa o presbítera. El Concili de Laodicea al s. IV i el papa Gelasi I, s. V, van aconsellar no ordenar dones, cosa que demostra que hi havia bisbes que ho estaven fent.

S'ha celebrat a París (20 i 21 gener 2006) una trobada a nivell internacional que portava per títol *Colloque femmes prêtres, enjeux pour la société et por les Eglises*, Col·loqui dones capellans, reptes per a la societat i per a les Esglésies. El tema de les ordenacions de dones s'ha posat de manera més descarada sobre la taula després que algunes hagin estat ordenades dins l'Església catòlica. De moment tres d'elles són bisbes que ordenen altres dones.

Afirmen que conscientment han transgredit una llei que consideren injusta, no pas cap llei divina, senyalen, sinó una llei humana dictada per persones únicament de sexe masculí. Si creiem, asseguren, que hi ha una llei injusta cal buscar estratègies efectives per canviar-la. Patricia Fresen, ordenada a Bellaterra en el transcurs de la celebració del II Sínode Europeu de Dones³ (5, 10 d'agost 2003) diu que no es tracta d'una desobediència profètica sinó més aviat d'una *obediència profètica* que implica prendre partit per la justícia enfront de la injustícia i la discriminació que existeix dins l'església que continua considerant, seguint sant Agustí, que les

---

¹ Quadern Espai Obert n. 16

² Doctora en teologia per la Universitat de Tübingen, especialitzada en Bíblia i Arqueologia, ha estudiat a París, als EEUU i a Jerusalem.

³ Pilar de Miguel i Sefa Amell, *Atrevir-se a la Diversitat*, Ed. Mediterrània 2004

dones són intrínsecament inferiors als homes. Aquesta manera de pensar està reflectida en l'estructura de l'església i reglamentada en el Dret Canònic que, com totes les lleis, es pot modificar, però no es pot dir que estigui fonamentada ni bíblicament ni teològicament.

Les dones fins ara ordenades manifesten que han estat cridades perquè són església, Poble de Déu, i que segueixen Jesús dins d'una comunitat d'iguals. Geneviève Beney, ordenada el mes de juny a Lió, França, deia: *jo no m'he fet capellana jo mateixa, sóc massa vella. M'han cridat. Crist crida també les dones a prendre la paraula.*

Entrar a formar part del clergat no és una qüestió innocent. Hi ha el perill, senyala la bisbe Fressen, de comprometre's i fer-se còmplice d'un sistema corromput per l'abús de poder del clergat sobre el laicat. Durant segles les dones han estat excloses injustament del sacerdoci, així doncs ordenar dones és restituir-los allò que és de justícia i els correspon, perquè també la humanitat s'expressa en les dones i les dones són també responsables, com a membres no únicament, ni forçosament, passives, de la marxa de l'Església en el món. Efectivament cal renovar la teologia dels ministeris però no en funció dels sexes sinó en funció dels serveis. Però les dones no han d'esperar que el clergat, quan li sembli oportú o necessiti efectius humans, disposi de les dones, sinó que desobeint la injustícia establerta es deixin cridar i puguin triar lliurement dient sí a la crida que senten en el seu interior. El sacerdoci ministerial ha d'estar al servei del sacerdoci real de tot el Poble rebut pel baptisme. Estem vivint una etapa nova que invita, si més no, a la reflexió perquè, com es va posar de manifest, hi ha més d'un centenar de dones preparades amb formació teològica i disposades a posar-se immediatament al servei de la comunitat.

Partim de la idea àmpliament estesa que la dona no potser icona de Crist a causa de tenir un sexe distint al d'ell. Jesús històricament va viure la seva vida com un home veritable. Però va ser glorificat pel fet de formar part de la mateixa trinitat de Déu. Jesús és Déu i Déu no és pas un ésser sexuat. El sacerdot no ha de representar Crist pel seu sexe sinó per la seva persona i com hem vist la persona Jesús és Déu. Mai un baró, per digne que sigui, estarà a l'alçada de Déu només per ser-ne. No hi ha, per tant, cap excusa per continuar dient que només el baró, *per indigne que sigui, pot ser icona de Crist* (Pau VI) i representar-lo, perquè Crist ja no és humà sinó diví. Si el sacerdot està "In persona Christi", tant persona és la dona com el baró. Efectivament pels protestants el sacerdot no és la icona del Crist, simplement presideix la comunitat.

Sembla evident que l'Església, com la humanitat, només pot ser veritablement fecunda si compta per igual amb l'home i la dona. Michèle Jeunet, religiosa de la comunitat de Notre Dame du Cénacle, va dir que estima l'Església perquè li ha donat el Crist. El dia que va conèixer el Crist va tenir l'impuls de ser capellana. *Dono gràcies a la Congregació i estic contenta perquè em permet de viure una vida d'apòstol i pastora. Enyoro la vida religiosa i pastoral que viuen els homes com els jesuïtes o dominics que poden ser religiosos i capellans alhora. Jo estic disponible pel ministeri presbiteral. És un dret que sento meu i que reivindico. Ara el que m'impedeix ser capellà és una llei eclesiàstica, no una llei divina. L'Església catòlica, quan diu això, li falta credibilitat.*

Yvonne Bergeron afirmava que l'ordenació de les dones és un repte molt important que té al davant l'Església i es pregunta si l'Església catòlica considera determinant el *partenariat integral* entre les dones i els homes, ja que aquesta realitat no és negociable, deia: *És que no som creades iguals?* Però denuncia la incoherència del discurs sobre la igual dignitat dels humans amb la pràctica de la paradoxal discriminació envers les dones. Alice Gombault⁴ va ser clara quan va dir: *no volem un tros del pastís. Volem un altre pastís i volem fer-lo amb més ingredients i diferents perquè en surti un pastís nou al gust de tothom.* Cal canviar la teologia dels ministeris. Aquesta és la reflexió que té pendent l'Església que va deixant passar el temps sense entomar de cara aquest repte urgent.

---

⁴ Teòloga, directora de redacció de la revista Parvis